ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 88.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ВТОРНИКЪ, 12-го Ноября. — 1846 — Wilno. WTOREK, 12-go Listopada.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 5-го Ноября.

Высочайшимъ Именнымъ Указомъ, даннымъ Капитулу Россійскихъ Императорскихъ и Царскихъ Орденовъ, въ 18 й день Октября, по засвидѣтельствованію Министра Внутреннихъ Дѣлъ объ отлично ревностной службѣ и особыхъ трудахъ и согласно удостоенію Комитета Министровъ, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ Ордена Св. Анны 2 й степени, Старшій Совѣтникъ Виленскаго Губернскаго Правленія, Надворный Совѣтникъ *Шульцъ*.

—

Государственный Совѣтъ, въ Департаментѣ Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разсмотрѣвъ представленіе Главноуправляющаго II мъ Отдѣленіемъ Собственной Его Императорскаго Величества Канцеляріи о мѣрахъ противъ злонамѣренной передачи имѣній между супругами, *мнѣніемъ положилъ*:

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, 5 go Listopada.

Przez Najwyższy Imienny Ukaz, dany do Kapitnły Rossyjskich Cesarskich i Królewskich Orderów, w dniu 18-m Października, na zaświadczenie Ministra Spraw Wewnętrznych o odznaczającéj się gorliwością służbie i szczególnych pracach, i stosownie do uznania Komitetu Ministrów, Najłaskawiéj mianowany Kawalerem Orderu Św. Anny 2-éj klassy, Starszy Radzca Wileńskiego Rządu Gubernialnego, Radzca Dworu *Szulc*.

—

Rada Państwa w Departamencie Prawodawstwa i w Ogólném Zgromadzeniu, rozpatrzywszy przełożenie Głównozarządzającego II Oddziałem Przybocznéj Kancellaryi Jego Cesarskiej Mości, o środkach przeciw kondyktowym przelewom majątku między małżonkami, przez Opinię postanowiła: 1) Potwierdzić z niektóremi odmianami i

СМѢСЬ.

—

Статистическія свѣдѣнія о Учебныхъ Заведеніяхъ Россійской Имперіи,

(извлеченныя изъ Отчета Министра Народнаго Просвѣщенія, за 1845 годъ.)

I. *С. Петербургскій Учебный Округъ.*

Въ С. Петербургскомъ Университетѣ Преподавателей и Чиновниковъ 67, учащихся 657; онъ удостоилъ 84 человѣка въ ученыя званія.

Въ С. Петербургскомъ Учебномъ Округѣ, составленномъ изъ 6 Губерній, находится 10 Гимназій (при осьми существуютъ Благородные пансіоны): 1 Высшее Уѣздное Училище: 50 Училищъ Уѣздныхъ, съ Пансіономъ при одномъ изъ нихъ: 152 Приходскихъ и Волостныхъ Училищъ; 10 Училищъ при церквахъ иностранныхъ исповѣданій; 177 частныхъ Пансіоновъ и Школъ. Всего въ казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ Чиновниковъ, учителей и Надзирателей 1,529, учащихся обоего пола 17,709.

Мужескихъ пансіоновъ состоитъ нынѣ въ С. Петербургѣ 6, женскихъ 28: школъ для дѣтей обоего пола 107. Всего вообще здѣсь частныхъ пансіоновъ и школъ 141, въ нихъ учащихся мужескаго пола 1,593, женскаго 2,716, итого 4,309; изъ нихъ Дворянскихъ дѣтей 1,887, купеческихъ 1,318, прочихъ сословій 1,104.

ROZMAITOŚCI.

—

Wiadomości statystyczne o zakładach naukowych w Cesarstwie Rossyjskiem.

(Wyciąg ze sprawozdania P. Ministra Narodowego Oświecenia).

I. *Okręg Naukowy Petersburgski.*

W Uniwersytecie Petersburgskim było wykładających kursa i urzędników 67, a uczniów 657: z tych, 84 otrzymali stopnie naukowe.

W Okręgu naukowym Petersburgskim, składającym się z 6 ciu gubernii, znajduje się: gimnazyów 10 (przy ośmiu są pensye szlacheckie): 1 szkoła wyższa powiatowa: 50 szkół powiatowych, z pensyą przy jednéj z nich: 152 szkoły parafijalne i wiejskie: 10 szkół przy kościołach obcych wyznań: 177 prywatnych pensyi i szkółek. W ogóle, po zakładach naukowych, rządowych i prywatnych, liczy się urzędników, nauczycieli i dozorców 1,529, a uczniów płci obojéj 17,709.

— Pensyi męzkich znajduje się teraz w Petersburgu 6, żeńskich 28; szkółek dla dzieci płci obojéj 107. Wszystkich tu w ogóle prywatnych pensyi i szkółek jest 141; w tych: uczniów 1,593, uczennic 2,716, ogółem 4,309; z nich, dzieci szlacheckich 1,887, kupieckich 1,318, innych stanów 1,101.

1) Внесенный имъ, Главноуправляющимъ, проектъ дополнительныхъ статей къ Своду Законовъ Гражданскихъ (т. X изд. 1842 года) о правахъ и отвѣтственности супруговъ при несостоятельности къ платежу казенныхъ и частныхъ долговъ и взысканій, по сдѣланіи въ семъ проектѣ нѣкоторыхъ измѣненій, утвердить, поднеся оный на Высочайшее богоусмотрѣніе. 2) Въ подлежащихъ статьяхъ Учрежденій и Уставовъ Торговыхъ (Св. Зак. т. XI-го изд. 1841 г.) сдѣлать соотвѣтствующія сему новому закону измѣненія и дополненія, указанныя въ прилагаемой здѣсь особой запискѣ (Основаніемъ сихъ новыхъ узаконеній служитъ означеніе имѣнія жены, не подвергающагося отвѣтственности за долги мужа. Такимъ имѣніемъ признаются: 1) приданое ея; 2) все доставшееся ей по наслѣдству или же по дарственнымъ или инымъ записямъ и другимъ законнымъ актамъ отъ ея родителей, родственниковъ, или и постороннихъ, а не отъ мужа; 3) все пріобрѣтенное ею самою на капиталы, полученные ею въ приданое или дошедшіе къ ней также по наслѣдству, даренію или инымъ законнымъ образомъ отъ ея родителей, родственниковъ или постороннихъ, а не отъ мужа; и 4) все какимъ бы то ни было образомъ ею пріобрѣтенное, даже и все подаренное ей мужемъ ея, если со времени сего пріобрѣтенія, или учиненія сего дара, до открытія конкурса или наложенія общаго на все его имущество взысканія, протекло не менѣе 10-ти лѣтъ. Въ случаяхъ, когда женою производится какой либо торгъ отдѣльно отъ мужа, собственнымъ имѣніемъ ея признается и все то, что составляетъ ея особый торговый капиталъ и то, что на основаніи представленныхъ купеческихъ книгъ окажется пріобрѣтеннымъ ею посредствомъ торговыхъ оборотовъ сего капитала. Не могутъ также ни въ какомъ случаѣ быть подвергаемы секвестру и обращаемы на уплату долговъ мужа слѣдующія вещи и предметы:) Женскія платья и бѣлье; 2) половина мебелей, находящихся въ домѣ общаго ея съ мужемъ жительства и половина всей служащей въ хозяйствѣ посуды; 3) половина столоваго серебра, хотя бы оное все было означено однимъ гербомъ или именемъ мужа; 1) половина экипажей, лошадей и упряжи.)

podać do Monarszéj uwagi wniesiony przez Głównozarządzającego projekt artykułów dopełniających Układ Praw Cywilnych (T. X, wyd. 1842 r.) względem praw i odpowiedzialności małżonków, w razie braku funduszów na zaspokojenie skarbowych i prywatnych pretensyi, 2) Poczynić w stosownych artykułach Ustaw Handlowych (T. XI) zgodne z tém nowem prawem odmiany i dodatki, wskazane w osobnéj do tego zdania przyłączonéj zapisce (Zasadą tych nowych przepisów jest określenie majątku żony, nieulegającego odpowiedzialności za długi mężowskie. Za taki majątek poczytuje się: 1) jéj posag; 2) wszystko co żona dostała w spadku lub darze, lub też z mocy zapisów, od swoich rodziców, krewnych, lub innych osób, ale nie od męża; 3) wszystko co ona sama nabyła za kapitały, wzięte w posagu lub otrzymane w darze albo innym prawnym sposobem od rodziców, krewnych lub innych osób, ale nie od męża; 4) wszystko przez nią jakimbądź sposobem nabyte, a nawet i wszystko darowane jéj od męża, jeżeli od czasu tego nabycia, lub daru, do ogłoszenia konkursu, lub nałożenia ogólnego na jego majątek aresztu, ubiegło najmniéj lat dziesięć. W razie gdy żona prowadzi jaki handel oddzielnie od męża, za własny jéj majątek poczytuje się i to wszystko, co stanowi jéj osobny handlowy kapitał, oraz, co na mocy złożonych xiąg handlowych, okaże się nabytém przez nią za pomocą handlowych obrotów tym kapitałem. W żadnym przypadku nie ulegają aresztowi i nie mogą być obracane na zapłatę długów mężowskich: 1) bielizna i suknie kobiéce; 2 połowa mebli, znajdujących się w domu, gdzie żona mieszka wspólnie z mężem, i połowa sprzętów gospodarskich; 3) połowa stołowego srébra, chociażby ono wszystkie było znaczone jednym tylko mężowskim herbem lub imieniem; 4) połowa pojazdów, koni i uprzęży).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ, 3 Ноября.

Вчера было засѣданіе совѣта министровъ, на которомъ утвержденъ чрезвычайный кредитъ для министра финансовъ, въ 200,000 фр., на покрытіе расходовъ, по поводу объѣздовъ, которые должны были сдѣлать почты въ департаментахъ, гдѣ разлитіе

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 3 listopada.

Wczoraj, odbywała się rada Ministrów pod przewodnictwem Króla, na któréj uchwalono kredyt nadzwyczajny dla Ministra skarbu, w iłości 200,000 fr., na pokrycie kosztów, z powodu zmian zaszłych w kierunku poczt, w departamentach wylewem wód dotkniętych. Minister

---

II. *Московскій Учебный Округъ.*

Въ Московскомъ Университетѣ Преподавателей и Чиновниковъ 89, учащихся 981; онъ произвелъ 248 человѣкъ въ ученыя и медицинскія званія.

Въ Московскомъ Учебномъ Округѣ, составленномъ изъ 9 Губерній, находятся: 1 Лицей, 1 Дворянскій Институтъ, 11 Гимназій и при нихъ столько же Пансіоновъ, 34 Уѣздныхъ, 270 Приходскихъ и Начальныхъ Училищъ, со включеніемъ 15 подобныхъ заведеній для дѣвицъ, 2 Воскресные класса Рисованія. При Нерехотскомъ дѣвичьемъ Училищѣ существуетъ Пансіонъ; а при Бѣльскомъ Уѣздномъ и Ларинскомъ — благотворительныя заведенія для мальчиковъ. Сверхъ того частныхъ Пансіоновъ и школъ 50. Всего въ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ Чиновниковъ, Учителей и вообще лицъ, употребленныхъ по части воспитанія юношества, 1,124, учащихся 19,298.

Ихъ Императорскія Высочества Герцогъ Максимиліанъ Лейхтенбергскій и Принцъ Петръ Ольденбургскій удостоили украсить своими именами списокъ Почетныхъ Членовъ Московскаго Университета.

Частныхъ учебныхъ заведеній въ Москвѣ 24, въ томъ числѣ пансіоновъ мужескихъ 4, женскихъ 13, школъ 7. Въ нихъ учащихся 1,234, изъ коихъ 412 мужескаго и 822 женскаго пола, изъ Дворянъ 528, изъ купечества 266, изъ прочихъ сословій 370.

Въ Демидовскомъ Лицеѣ Преподавателей и Чиновниковъ 18, учащихся 34. Изъ образованныхъ въ немъ воспитанниковъ 12 удостоены при выпускѣ права на XIV классъ.

II. *Okręg Naukowy Moskiewski.*

W Uniwersytecie Moskiewskim, wykładających kursa i urzędników było 89: uczniów 981: z tych 248 otrzymało stopnie naukowe i lekarskie.

W Okręgu naukowym Moskiewskim, składającym się 9-ciu gubernii, znajduje się liceum 1; Instytut szlachecki 1; gimnazyów 11, a przy nich tyleż pensyi; szkół powiatowych 84, parafijalnych i elementarnych 207, licząc w to 15 podobnych zakładów dla dziewcząt; 2 klassy Niedzielne rysunków. Przy szkole paniem Nierechotskiéj znajduje się pensya, a przy Bielskiéj powiatowéj i Łaryńskiéj — zakłady dobroczynne dla dzieci. Oprócz tego, prywatnych pensyi i szkół liczy się 50. W zakładach naukowych rządowych i prywatnych, wszystkich urzędników, nauczycieli i w ogólności osob, użytych do wychowywania młodzieży, było 1,124, a uczniów 19,298.

Ich Cesarskie Wysokości Xiążę Maxymilian Leuchtenbergski i Xiążę Piotr Oldenburgski raczyli ozdobić Swemi imionami listę Członków honorowych uniwersytetu Moskiewskiego.

W Moskwie jest szkół prywatnych 24; w téj liczbie; pensyi mezkich 4, żeńskich 13 szkoł 7. Liczba uczniów 1,234; z tych: 412 płci męzkiéj, a 822 płci żeńskiéj; ze stanu szlacheckiego 598: kupieckiego 266, innych stanów 370.

Liceum Demidowskie ma Nauczycieli i Urzędników 18 uczniów 34. Z młodzieży w niem kształconéj, 12, po skończeniu nauk zaszczyconych zostało do klassy XIV.

рѣкъ препятствовало прямому сообщенію. Министръ публичныхъ зданій приказалъ представить себѣ планъ и смѣту исправленію дорогъ и мостовъ чрезъ рѣки: Луару и Алье: итогъ суммы составляетъ болѣе 65,000,000 фр.

— Газета *Port feuille* объявившая прежде всѣхъ о предстоящемъ назначеніи г на Гизо въ президенты совѣта на мѣсто маршала Сульта, говоритъ теперь объ отсрочѣніи этой мѣры слѣдующее: „Когда мы писали прежнюю свою статью, положеніе дѣлъ ручалось за истину нашихъ предположеній. Но въ политикѣ положеніе дѣлъ измѣняется иногда, и получаетъ другой оборотъ, сообразно перемѣнамъ событій или плановъ. Случаются иногда перемѣна желаній, неожиданное препятствіе, непредвидѣнное обстоятельство, коя могутъ помѣшать самымъ естественнымъ, самымъ прозорливымъ соображеніямъ. Кабинетъ остается въ его нынѣшнемъ составѣ, и мы не думаемъ, чтобы до открытія засѣданій палатъ, могла произойти въ немъ какая либо перемѣна. Если впрочемъ вопросъ о президентствѣ будетъ предложенъ снова, то все таки нѣтъ никакой причины полагать, чтобы въ составѣ кабинета произошли важныя измѣненія. Министерство заключаетъ въ себѣ столько значительныхъ членовъ, что корона можетъ избрать президента изъ среды совѣта." Газега *Portefeuille* считается вѣрнымъ ограномъ министерства.

— Принцъ и принцесса Монпансье прибыли въ По, 29 Октября, гдѣ были приняты съ восторгомъ.

— Герцогиня Орлеанская приглашена была, какъ извѣстно, въ Лондонъ на крестины новорожденной англійской принцессы, однако неотправилась туда лично, такъ какъ Ея Высочество обѣщала никогда не разлучаться со своими дѣтьми. Обѣтъ этотъ она сдѣлала по случаю внезапной кончины своего супруга, герцога Орлеанскаго, и въ ту именно минуту, когда все Королевское семейство, со слезами скорби, стояло около осиротѣвшихъ ея дѣтей: графа парижскаго и принца Шартрскаго. И въ самомъ дѣлѣ, въ продолженіе четырехъ лѣтъ, съ этого роковаго дня, ни когда ни на минуту она не оставляла своихъ дѣтей.

— Маршалъ Бюжо отправился вчера въ Алжиръ. Начальникъ Теніетъ-эль-Таада, взялъ въ плѣнъ два лица, имѣющія большое вліяніе на племя Бени-Линкъ, которыя переписывались съ Абд-эль-Кадеромъ, и возмущали другія племена. Виновные будутъ отосланы во Францію.

— Изъ Алжира, отъ 22 го с. м., сообщаютъ слѣдующее: „Съ прибывшимъ изъ Орана паровымъ фрегатомъ *Косук* получено донесеніе, что арабскіе плѣнники, кои должны быть размѣнены на французскихъ плѣнниковъ, находящихся въ Деирѣ Абд-эль Кадера, прибыли уже въ западную провинцію

budowli publicznych kazał zrobić plan i kosztorys naprawy dróg i mostów na rzekach: Loarze i Allier; ogólna summa na ten wydatek przeniesie 65,000,000 fr.

— Dz. *Portfeuille*, który najpierwéj nominacyą P. Guizot na Prezesa Ministrów, w miejsce Marszałka Soult, jako wkrótce nastąpić mającą zapowiedział, odwołuje ją teraz w następujący sposób: „Gdy nasz poprzedni artykuł był pisany, stan rzeczy ręczył nam za prawdę naszych domysłów. Ale w polityce stan rzeczy zmienia się niekiedy i modyfikuje co chwila, stosownie do zmiany wypadków lub umysłów. Zachodzi niekiedy zmiana chęci, niespodziewana przeszkoda, nieprzewidziana okoliczność, które najrozsądniejszym i najnaturalniejszym kombinacyom na zawadzie stać mogą. Gabinet pozostaje w teraźniejszym swoim składzie, i nie sądzimy, aby przed zgromadzeniem Izb, jaka w nim zmiana zajść miała. Zresztą, chociażby nastąpiła zmiana Prezesa, ta nie pociągnęłaby za sobą żadnych ważnych zmian w gabinecie. Ministerstwo liczy bowiem w swém gronie dostateczną liczbę znakomitych członków, z których korona wybrać może Prezesa." *Portfeuille* uważany jest za zaufany organ ministerstwa.

— Xiążę i Xiężna Montpensier przybyli do Pau, 29-go października, gdzie jak najuroczyściéj przyjmowani byli.

— Xiężna Orleańska, zaproszona była, jak wiadomo, do Londynu, na chrzciny nowo narodzonéj Królewny angielskiéj; nie udała się tam jednak osobiście, gdyż jest związana ślubem nierozłączania się nigdy ze swojemi dziećmi. Ślub ten uczyniła ona z powodu nagłéj śmierci swego małżonka, Xięcia Orleańskiego, i właśnie w chwili, gdy cała rodzina Królewska, ze łzami najsroższéj boleści, w około jéj dwojga osieroconych dzieci, Hrabi Paryża i Xięcia Chartres, zgromadzoną była. Jakoż przez cały ciąg czteroletni, od owego dnia nieszczęśnego, nigdy chociażby tylko na chwilę, dzieci swych nie opuściła.

— Marszałek Bugeaud odpłynął wczoraj do Algieru. Dowódzca Tenietu-el-Haad pojmał dwie osoby wielki wpływ wywierające na plemie Beni-Linc, które korespondowały z Abd-el-Kaderem i pobudzały inne plemiona do rokoszu. Winni, mają być odwiezieni do Francyi.

— Z Algieru piszą pod d. 22 b. m.: „Parowa fregata *Kacyk*, przybyła z Oranu, doniosła, że jeńcy Arabscy, którzy mają być wymienieni za jeńców francuzkich, znajdujących się w deirze Abd-el-Kadera, przybyli już do prowincyi zachodniéj i wysłani być mieli do granicy. Powszechnie sądzą w téj prowincyi, że kroki nieprzyjaciel-

III. *Харьковскій Учебный Округъ.*

Въ Харьковскомъ Университетѣ Преподавателей и Чиновниковъ 80, учащихся 454; онъ произвелъ 211 человѣкъ въ ученыя и медицинскія званія.

Харьковскій Университетъ имѣлъ особенное счастіе видѣть въ протекшемъ году въ своихъ стѣнахъ Ихъ Императорскія Высочества Наслѣдника Цесаревича и Великаго Князя Константина Николаевича, и заслужить милостивое вниманіе Ихъ Высочествъ.

Въ Харьковскомъ Учебномъ Округѣ, состоявшемъ въ 1845 году изъ 7 губерній, находилось 8 Гимназій и при нихъ 7 пансіоновъ; 70 Уѣздныхъ и 131 Приходское Училище. Въ нихъ Чиновниковъ и Учителей 719. Сверхъ того частныхъ пансіоновъ и школъ 27. Всего въ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ учащихся 12,505.

III. *Okręg Naukowy Charkowski.*

Uniwersytet w Charkowie liczy nauczycieli i urzędników 80, uczniów 454; udzielił stopnie naukowe i medyczne 211 osobom.

Uniwersytet Charkowski miał szczególne szczęście, oglądać zeszłego roku, w swych murach: Ich Cesarskie Wysokości Cesarzewicza Następcę Tronu i Wielkiego Xięcia Konstantego Nikołajewicza, i zasłużyć na łaskawą uwagę Ich Wysokości.

W Okręgu naukowym Charkowskim, składającym się w 1845 roku z 7 gubernii, znajdowało się 8 gimnazyow, a przy nich 7 pensyi; szkół powiatowych 70, a parafijalnych 131. Te liczą urzędników i nauczycieli 719 Prócz tego, pensyi prywatnych i szkół 27. Ogółem w rządowych i prywatnych zakładach naukowych, uczniów 12.505.

IV. *Казанскій Учебный Округъ.*

Въ Казанскомъ Университетѣ, удостоенномъ въ протекшемъ году посѣщенія Его Императорскаго Высочества Герцога Максимиліана Лейхтенбергскаго, Преподавателей и Чиновниковъ 82, учащихся 406; онъ произвелъ 69 человѣкъ въ ученыя и медицинскія званія.

Въ Казанскомъ Учебномъ Округѣ, составленномъ изъ 9 Губерній, состоитъ 2 Дворянскихъ Института, 10 Гимназій и при нихъ 4 Пансіона; 75 Уѣздныхъ Училищъ (въ томъ числѣ Агабабовское Армянское) и при одномъ изъ нихъ Благородный Пансіонъ; 122 Училищъ Приходскихъ и Приготовительныхъ классовъ; въ нихъ Чиновниковъ и Учителей 818.

IV. *Okręg Naukowy Kazański.*

W Uniwersytecie Kazańskim, zaszczyconym w roku zeszłym odwiedzinami Jego Cesarskiej Wysokości Xięcia Maxymiliana Leuchtenbergskiego: nauczycieli urzędników 82, uczniów 406; udzielono stopnie naukowe i medyczne 69 osobom.

W Okręgu naukowym Kazańskim, składającym się z 9 gubernii, znajdują się 2 Instytuta szlacheckie, gimnazyów 10, a przy nich 4 pensye; 75 szkół powiatowych (pomiędzy niemi szkoła Ormiańska Agababowska), a przy jednéj pensya szlachecka: 122 szkół parafijalnych i klass przygotowawczych: w nich pracuje urzędników i nauczycieli 818. Prócz tego, jest szkół prywatnych 7. Do rzą-

и ихъ собирались отправить на границу. Вообще думаютъ въ этой провинціи, что непріятельскія дѣйствія немедленно возобновятся послѣ размѣна плѣнниковъ. Слышно, что эмиръ образовалъ довольно значительный корпусъ въ странѣ Фазза ; а оружіе и амманицію получилъ недавно изъ Гибралтара , гдѣ содержитъ своихъ агентовъ. При такомъ положеніи дѣлъ , генералъ Кавеньякъ собираетъ значительныя силы въ Лалга-Магрнья.— Нѣсколько пограничныхъ племенъ , кои начали уже было приближаться къ намъ, въ послѣднее время поколебались снова и ожидаютъ событій. Очевидно, что Абд-эль-Кадеръ объявилъ имъ о скоромъ своемъ прибытіи.“

— Адмиралъ Дюперре, одинъ изъ извѣстнѣйшихъ офицеровъ Французскаго флота, умеръ вчера въ Парижѣ , послѣ продолжительной болѣзни , на 71 году отъ рожденія. Онъ вступилъ въ службу во время революціи , и всѣ чины получилъ за военныя дѣла. Послѣднимъ его подвигомъ была Алжирская экспедиція, совершенная имъ вмѣстѣ съ маршаломъ Бурмономъ, котораго онъ пережилъ нѣсколькими днями. Адмиралъ Дюперре былъ нѣсколько разъ военнымъ министромъ.

4 *Ноября.*

Король и Королева Бельгійскіе отправились вчера, особымъ поѣздомъ, по сѣверной желѣзной дорогѣ въ Брюссель. Сегодня, вечеромъ, ожидаютъ въ Парижѣ принца и принцессу Монпансье, кои, въ минувшую Субботу пріѣхали въ Бордо и были встрѣчены съ такимъ же восторгомъ, какъ и въ Байоннѣ. Принцъ давалъ въ Бордо обѣдъ, на которомъ находились мѣстные чиновники ; отъ города также данъ былъ обѣдъ въ честь новобрачной четы.

— По увѣренію *Kourrier Francais* , въ министерскомъ совѣтѣ разсматриванъ былъ вчера вопросъ : кого назначить на мѣсто умершаго адмирала Дюперре, при чемъ положено—отдать бывшій подъ начальствомъ его флотъ принцу Жуэнвильскому. Въ *Presse* пишутъ, что новое сочиненіе, которое принцъ сей доставилъ морскому министру , обратило на себя вниманіе моряковъ. Въ немъ принцъ изъявилъ мнѣніе, что всѣ сто-пушечные корабли, на коихъ находится только 74 орудія, должно вооружить вполнѣ. Наряженная по этому предмету коммисія согласилась съ таковымъ мнѣніемъ.

— Изъ Тулона увѣдомляютъ, что въ Средиземномъ морѣ были на дняхъ сильныя бури. Пароходъ „Дантъ“, на коемъ находится Тунисскій Бей, донынѣ еще не прибылъ, почему полагаютъ, что оный вѣроятно заброшенъ бурею въ иную сторону.

— Въ *Presse* объявляютъ, что правительствомъ отправленъ паровый фрегатъ въ подкрѣпленіе поста на рѣкѣ Тагѣ, гдѣ до сихъ поръ Франція имѣла только одинъ бригъ.

skie ze strony Abd-el-Kadera, rozpoczęte zostaną zaraz po wymianie jeńców. Słychać, że Emir uorganizował dość znaczny korpus wojska w stronie Tazza, broni zaś i ammunicyi dostarczono mu właśnie z Gibraltaru, gdzie utrzymuje ajentów. W tym stanie rzeczy Jenerał-Porucznik Cavaignac zgromadza znaczne siły w Lalla-Magrnia. Kilka pogranicznych pokoleń, które już zaczęły się do nas zbliżać w ostatnich czasach, wahają się znowu i zdają się oczekiwać na wypadki. Widocznèm jest, że Abd-el-Kader kazał im zapowiedzieć blizkie swe przybycie.“

— Admirał Dupperré, jeden z najznakomitszych oficerów marynarki francuzkiéj, umarł wczoraj w Paryżu, po kilkuletniéj chorobie, w 71 m roku życia swego. Wszedł do służby w czasie rewolucyi , i wszystkie swoje stopnie winien był czynom i zasługom wojennym; ostatnim z tychże była wyprawa do Algieru, odbyta wspólnie z Marszałkiem Bourmont, którego kilką dniami przeżył. Admirał Duperré był kilkakrotnie Ministrem wojny.

Dnia 4 *listopada.*

Król i Królowa Belgijscy, wyjechali wczoraj osobnym pociągiem kolei północnéj do Bruxelli. Xiążę i Xiężna Montpensier, którzy przybyli w Sobotę do Bordeaux, i gdzie równie uroczyście , jak w Bajonnie i Pau, przyjmowani byli, są spodziewani dzisiaj wieczorem w Paryżu. Xiążę dał w Bordeaux obiad dla urzędników, miasto zaś wyprawiało bal dla nowo-zaślubionéj pary.

— Według *Kuryera Francuzkiego*, na wczorajszéj radzie ministeryalnéj roztrząsano kwestyą, kto ma być następcą zmarłego Admirała Duperré, i postanowiono oddać tę godność Xięciu Joinville. *Presse* donosi, iż nowa broszura, którą Xiążę wręczył Ministrowi marynarki, wzbudziła wielkie zajęcie między żeglarzami. Xiążę dowodzi w niéj, że okręty, które mieć winny 100 dział, a mają tylko 74, powinny być zupełnie uzbrojone. Kommissya, wyznaczona dla rozebrania tego zdania, przychylnie się za niém oświadczyła.

— Z Tulonu donoszą, że w ostatnich czasach na morzu Śródziemném niezwykłe panowały burze. Że zaś parostatek *Dante* z Bejem Tunetańskim dotychczas nie przybył, sądzą, że został gdzieindziéj przez burzę zapędzony.

— *Presse* donosi, iż rząd wysłał parową fregatę dla wzmocnienia stacyi na Tagu, gdzie Francya długi czas jeden tylko bryg utrzymywała.

Сверхъ того Частныхъ Училищъ 7. Всего въ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ учащихся 12,123.

Его Императорское Высочество Герцогъ Максимиліанъ Лейхтенбергскій , согласно желанію Казанскаго Университета, благоволилъ принять дипломъ на званіе Почетнаго его Члена.

V. *Дерптскій Учебный Округъ.*

Въ Дерптскомъ Университетѣ Преподавателей и Чиновниковъ 78, учащихся 575; онъ удостоилъ 186 человѣкъ въ ученыя и медицинскія званія.

Въ Дерптскомъ Учебномъ Округѣ, состоящемъ изъ 3 Губерній, находится 4 Гимназіи, 1 Семинарія для приготовленія Начальныхъ Учителей , 24 Уѣздныя Училища, въ томъ числѣ 1 Дворянское и 1 Высшее , 87 Начальныхъ и Приходскихъ Училищъ : въ нихъ Чиновниковъ и Учителей 296, учащихся обоего пола 5,893. Сверхъ того частныхъ пансіоновъ и школъ 185 ; въ нихъ учащихся 4,945. Всего же въ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ учащихся 10.340.

VI. *Кіевскій Учебный Округъ.*

Университетъ Св. Владиміра, удостоенный 23 го Мая Высочайшаго посѣщенія , имѣлъ счастіе заслужить милостивое одобреніе Его Императорскаго Величества. Его Императорское Высочество Великій Князь Константинъ Николаевичь, осматривавшій незадолго предъ тѣмъ сіе заведеніе, также остался имъ доволенъ.

Въ Университетѣ Св. Владиміра Преподавателей и Чиновниковъ 75, учащихся 443; онъ произвелъ 90 человѣкъ въ ученыя и медицинскія званія.

dowych i prywatnych zakładów naukowych uczęszcza ogółem 12,123 uczniów.

Jego Cesarska Wysokość Xiążę Maxymilian Leuchtenbergski, zgodnie z życzeniem Uniwersytetu Kazańskiego, raczył przyjąć dyplom na godność Członka Honorowego tegoż Uniwersytetu.

V. *Okręg Naukowy Dorpatski.*

Uniwersytet w Dorpacie liczy nauczycieli i urzędników 78, uczniów 575; udzielił stopnie naukowe i medycznej 186 osobom.

W Okręgu Naukowym Dorpatskim, składającym się z 3 ch gubernii, znajdują się 4 gimnazya, 1 seminaryum dla kształcenia nauczycieli elementarnych, 24 szkół powiatowych, w téj liczbie 1 szlachecka i 1 wyższa, 87 szkoł elementarnych i parafijalnych: jest w nich 269 urzędników i nauczycieli, a 5,395 uczniów płci obojéj. Prócz tego pensyi prywatnych i szkół 185; w nich uczniów 4,915. Ogółem w zakładach naukowych Rządowych i prywatnych uczniów 10,340.

VI. *Okręg Naukowy Kijowski.*

Uniwersytet św. Władzimiérza, zaszczycony 23-go Maja Najwyższemi odwiedzinami, miał szczęście zasłużyć na łaskawą pochwałę Jego Cesarskiej Mości. Jego Cesarska Wysokość Wielki Xiążę Konstantyn Nikołajewicz, zwiedzający na krótki czas przed tém wspomniony zakład, był także z niego zadowolony.

W Uniwersytecie św. Władzimiérza jest nauczycieli i urzędników 75, uczniów 443; udzielono stopnie naukowe i medyczne 90 osobom.

— Въ Марсельскомъ Вѣстникѣ, отъ 29 го Октября, пишутъ: „Вчера, при попутномъ вѣтрѣ, вошли въ здѣшнюю гавань 46 кораблей съ хлѣбомъ. Въ письмахъ, полученныхъ изъ Константинополя, сообщаютъ, что оттуда вышло въ Марсель 115 судовъ, нагруженныхъ хлѣбомъ.

— Архіепископъ П рижскій разослалъ циркуляръ ко всѣмъ священникамъ своей епархіи, приглашая ихъ собирать добровольныя приношенія для жителей потерпѣвшихъ отъ разлитія рѣкъ.

— По оффиціальнымъ свѣдѣніямъ, въ городѣ Руаннѣ, при разлитіи рѣкъ, разрушилось 200 домовъ, и 2.000 жителей остались безъ хлѣба и пристанища. Городокъ Сенъ-Фирменъ, въ которомъ считается 600 жителей, совершенно разрушенъ. Вода такъ внезапно залила ночью городъ, что почти никто изъ жителей не могъ спастись.

— Гг. Друкеръ и Вертгеймъ, члены комитета владѣльцевъ испанскихъ облигацій въ Голландіи, прибыли третьяго дня въ Парижъ, чтобы соединиться съ лондонскаго депутаціею. На дняхъ ожидаютъ также депутаціи бельгійской.

5 *Ноября.*

Вчера въ полдень, герцогъ и герцогиня Монпансье прибыли сюда изъ Орлеана, по желѣзной дорогѣ, отдѣльною цѣпью. Королевскія экипажи ожидали ихъ на путевомъ дворѣ желѣзной дороги, для перевезенія ихъ со свитою въ Сенъ-Клу, куда Ихъ Высочества прибыли въ 2 часа. Королевская фамилія подарила новоприбывшей герцогинѣ альбомъ, составленный изъ 43 рисунковъ, удивительныхъ произведеній знаменитѣйшихъ французскихъ художниковъ. Лучшая картина въ этомъ альбомѣ написанная акварелью: „Христосъ во храмѣ съ книжниками.“

— Въ *Journal des Débats* сообщаютъ слѣдующее о прибытіи высокихъ новобрачныхъ въ Сенъ Клу: „На пути Ихъ Высочествъ изъ Бордо, по поводу послѣднихъ бѣдствій, прекратились всѣ торжества. Въ Ангулемѣ въ честь герцога и герцогини иллюминованъ былъ городъ, а въ прочихъ городахъ отдаваемы имъ были только должныя почести. Изъ всѣхъ преимуществъ предоставляемыхъ новобрачнымъ рожденіемъ и саномъ, пользовались они однимъ подаяніемъ помощи ближнему. Въ Блуа и Орлеанѣ Ихъ Высочества оставили великодушные слѣды своего пребыванія. Съ живымъ соучастіемъ развѣдывали они отъ мѣстныхъ чиновниковъ о мѣрѣ бѣдствія понесеннаго жителями окрестностей, съ тою цѣлію, чтобы представить самое подробное о томъ свѣдѣніе Королю, который откроетъ новые источники пособій.“

Въ Кіевскомъ Учебномъ Округѣ, состоящемъ изъ 5 Губерній, находится 1 Лицей съ Благороднымъ при немъ Пансіономъ, 11 Гимназій съ 4 Благородными Пансіонами и Конвиктомъ для бѣдныхъ Дворянъ, 1 Училище Землемѣровъ, 41 Уѣздное Училище, въ томъ числѣ 10 Дворянскихъ, съ Благороднымъ при одномъ изъ нихъ Пансіоновъ: Греческое Училище 1, Приходскихъ Училищъ 102. Въ нихъ Чиновниковъ и Учителей 721. Сверхъ того частныхъ пансіоновъ и училищъ 18. Всего въ Казенныхъ и частныхъ учебныхъ заведеніяхъ учащихся 10,009. Общихъ Ученическихъ Квартиръ 22.

VII. *Одесскій Учебный Округъ.*

Изъ Учебныхъ заведеній Одесскаго Округа, Ришельевскій Лицей, Одесская и Симферопольская Гимназіи осчастливлены были къ протекшемъ году посѣщеніемъ Его Императорскаго Высочества Великаго Князя Константина Николаевича

Въ Ришельевскомъ Лицеѣ Чиновниковъ и Преподавателей 32, учащихся 179; изъ кончившихъ въ немъ образованіе молодымъ людей 34 удостоены права на XII классъ.

Въ Одесскомъ Учебномъ Округѣ, составленномъ изъ трехъ Губерній и одной Области, 6 Гимназій (въ томъ числѣ Лицейская) съ четырьмя при нихъ Благородными Пансіонами и Татарскимъ (при Симферопольской Гимназіи) Училищнымъ Отдѣленіемъ, 29 Уѣздныхъ и 53 Приходскихъ Училищъ и приготовительныхъ классовъ. Частныхъ пансіоновъ и школъ 41. Во всѣхъ сихъ заведеніяхъ Чиновниковъ, Учителей и Надзирателей 419, учащихся 8,034.

(*Продолженіе впредь.*)

— Kuryer Marsylski donosi pod dniem 29-m października: „Wczoraj z przyjaźnym wiatrem wpłynęło do naszego portu 46 okrętów, naładowanych zbożem. Listy nadeszłe z Konstantynopola zawiadamiają, iż stamtąd odpłynęło do Marsylii 115 okrętów ze zbożem.“

— Arcybiskup Paryzki wydał okolnik do wszystkich kapłanów swojéj dyecezyi, zachęcając ich do zbierania składek dla mieszkańców, którym powódź tak wielkie zrządziła klęski.

— Według urzędowych wiadomości, w mieście Roanne zawaliło się, skutkiem wylewów, 200 domów i 2,000 mieszkańców zostało bez dachu i pożywienia. Miasteczko Saint-Firmin, liczące 600 mieszkańców, zupełnie pochłonięte zostało. Woda z taką gwałtownością zalała w nocy to miasto, że nikt nie zdołał się uratować.

— P. Drucker, ozdobiony portugalskim orderem Wieży i Miecza, i P. Wertheim, obadwaj członkowie komitetu posiadaczy obligacyi hiszpańskich w Hollandyi, przybyli onegdaj do Paryża dla połączenia się z deputacyą Londyńską. W tych dniach oczekiwana jest także deputacya Belgijska.

Dnia 5 listopada.

Wczoraj, o południu, Xiążę i Xiężna Montpensier, przybyli tu nadzwyczajnym pociągiem, koleją żelazną, z Orleanu. Pojazdy Królewskie oczekiwały na nich przy dworcu kolei, ażeby przewieźć, wraz z orszakiem, do St. Cloud, dokąd Xięztwo przybyli o godzinie 2-éj. Rodzina królewska, ofiarowała przybyłéj do niéj młodéj Xiężnie album, złożone ze 43 arcydzieł najznakomitszych artystów francuzkich. Najpiękniejszą ozdobą tego zbioru ma być obraz akwarellowy Ingresa: „Chrystus w świątyni między doktorami.“

— W *Journal des Déb ts* czytamy o przybyciu nowozaślubionéj pary do St. Cloud: „Po drodze Ich Królewskich Wysokości z Bordeaux, z powodu klęsk ostatnich, wszelkie uroczystości ustały. W Angoulème, oświecone tylko miasto; w innych zaś miejscach oddawano tylko należne dostojnym podróżnym honory. Ze wszystkich przywilejów, jakie nowożeńcom urodzenie ich i stanowisko nadają, użyli oni tylko jednego: niesienia ulgi nieszczęściu. Jakoż w Blois i Orleanie zostawili wspaniałe ślady swego przejazdu. Z tkliwém spółczuciem wywiedzieli się od urzędników miejscowych o wielkości klęski, jaka te okolice dotknęła; najdokładniejszą przeto wiadomość podadzą o tém Królowi, który, w niewyczerpanéj swéj dobroci, nowe źródła pomocy otworzy.“

W Okręgu Naukowym Kijowskim, składającym się z 5 ciu gubernii, znajduje się: 1 Liceum ze szlachecką przy niém pensyą, 11 gimnazyów z 4 pensyami dla szlachty i konwiktem dla ubogich dzieci szlacheckich, 1 szkoła jeometrów, 41 szkół powiatowych, w téj liczbie 10 dla szlachty, a przy jednéj pensya szlachecka; 1 szkoła grecka, 102 szkół parafijalnych. Urzędników i nauczycieli 721. Prócz tego, pensyi prywatnych i szkół 18. Ogółem zakłady naukowe Rządowe i prywatne liczą 10,009 uczniów. Spólnych mieskań dla uczniów 22.

VII. *Okręg Naukowy Odesski.*

Z zakładów naukowych okręgu Odesskiego, liceum Richeliu, oraz gimnazya: Odesskie Symfieropolskie, uszczęśliwione zostały, w roku zeszłym, odwiedzinami Jego Cesarskiej Wysokości Wielkiego Xięcia Konstantego Nikołajewicza.

Liceum Richelieu liczy urzędników i nauczycieli 32, uczniów 179; z młodzieży która w niém szkończyła kurs nauk, 34 otrzymali prawo do rangi klassy XII.

Okręg naukowy Odesski składający się z trzech gubernii i jednego Obwodu, zawiera 6 gimnazyów (między temi 1 Liceum), z czterema przy nich pensyami dla szlachty, i wydziałem szkolnym Tatarskim (przy gimnazyum w Symferepolu), 29 powiatowych i 53 parafijalnych szkół i klass przygotowawczych. Pensyi prywatnych i szkół 41. Ogółem w tych zakładach jest urzędników, nauczycieli i nadzorców 419, uczniów 8,034.

(*Dalszy ciąg nastąpi*).

— Письмо изъ Байонны, напечатанное въ *Journal de Francfort*, сообщаетъ важное извѣстіе, требующее, однако, подтвержденія. Извѣстно, что при въѣздѣ герцога и герцогини Монпансьерскихъ въ Байонну, англійскій консулъ снялъ флагъ съ консульскаго дома. Меръ Байонскій отправился къ нему, и просилъ объясненія сего поступка. Консулъ отвѣчалъ, что поднятіе флага надъ консульскимъ домомъ зависитъ отъ его воли, и что онъ въ нынѣшнихъ обстоятельствахъ не считаетъ себя обязаннымъ поднимать флагъ. На другой день, комендантъ Байонскій, въ сопровожденія мера, лично отправился на французскій военный корабль, стоявшій въ гавани, и приказалъ помѣстить англійскій флагъ ниже всѣхъ прочихъ, т. е. у самой палубы корабля. Въ тотъ же день англійскій консулъ потребовалъ паспортовъ, и выѣхалъ изъ Байонны.

— Министръ публичныхъ работъ возвратился сюда изъ поѣздки, предпринятой имъ для осмотра сѣверной желѣзной дороги. Маршала Сульта ожидаютъ сюда въ половинѣ текущаго мѣсяца.

— Траппистьі основали уже три большія земледѣльческія колоніи въ Гваделупѣ, Мартиникѣ и Кайэннѣ.

Англія
Лондонъ, 3 Ноября.

Отъѣздъ Королевы для посѣщенія герцога Норфолькскаго въ Арундделькестль, отложенъ до 1-го Декабря.

— Постановленія тайнаго совѣта, относительно отсрочки парламентскихъ засѣданій по 12 е Января, и неокрытія гаваней для совершенно свободнаго ввоза иностраннаго хлѣба, составляютъ сегодня предметъ разсужденій здѣшнихъ газетъ. Вообще всѣ онѣ не находятъ въ этомъ ничего такого, чтобы заслуживало порицаніе. Въ *Times* одобряютъ оба эти постановленія, утверждая, что созваніе парламента при настоящихъ обстоятельствахъ, было бы противно цѣли, съ какою имѣло оно послѣдовать, то есть болѣе принесло бы вреда, чѣмъ пользы для Ирландіи, вызывая изъ ней значительное число представителей, вліяніе и присутствіе коихъ въ графствахъ, можетъ болѣе всего способствовать къ сохраненію спокойствія. Относительно вопроса объ открытіи гаваней, въ *Times* утверждаютъ, что опасенія насчетъ предстоящаго недостатка слишкомъ преувеличены, и что Англія неимѣетъ необходимости прибѣгать къ надобнымъ мѣрамъ для того, чтобы имѣть продовольственные припасы.

— Въ *Morning Chronicle* напечатано: изъ Ирландіи снова получаются печальныя донесенія. При наступленіи зимы, которой холодъ начинаетъ уже появляться, усиливаются опасенія. Правительство не можетъ ни въ чемъ упрекнутъ себя; оно дѣлаетъ все что только въ состояніи сдѣлать; но къ несчастію способы его слишкомъ ограниченны. Предположенныя публичныя работы, не могутъ всѣ вдругъ начаться нынѣ, такъ какъ это невозможно въ настоящее время года, и потому немедленнаго облегченія ожидать не возможно. Изъ многихъ мѣстъ получаются донесенія о разныхъ случаяхъ смерти отъ голода. Нѣтъ ничего удивительнаго, что при такомъ недостаткѣ случаются насильственные грабежи съѣстныхъ припасовъ, о коихъ сообщаютъ изъ разныхъ мѣстъ.

— Въ Лондонскихъ газетахъ напечатано: „Англичане основали уже новую колонію на островѣ *Pulo Labuan*, центральномъ пунктѣ между Китаемъ и Японіею. Это обстоятельство, послѣдовавшее почти незамѣтно, возбуждаетъ нынѣ журнальныя разсужденія, къ которымъ подали поводъ статьи, напечатанныя въ *Times* насчетъ важности этой новой колоніи въ будущемъ, которая имѣетъ быть обращена въ депо, обширной торговли съ Японіею, Сіамомъ Кохинхиною и другими азіатскими странами, съ коими донынѣ вели торговлю исключительно Китайцы.

Швейцарія.
Луцернскій Кантонъ.

Здѣшнее Правительство сообщило всѣмъ чинамъ Союза, что оно не признаетъ ни такъ называемаго временнаго Правительства, возникшаго въ Женевѣ въ слѣдствіе мятежа 7 го и 8-го Октября, ни чиновъ, которые будутъ назначены въ слѣдствіе новыхъ вы-

— Korrespondencya *Journal de Francfort* z Bajonny, zawiera ważne wiadomości, potrzebujące wszakże potwierdzenia. Wiadomo, że w chwili wjazdu Xięcia Montpensier do tego miasta, Konsul angielski zdjął swoję flagę. Na urzędowe zapytanie Mera Bajonny, coby to znaczyło, Konsul odpowiedział, że obecność lub nieobecność flagi, jest rzeczą całkiem zależną od jego woli, i że nie uznał stosownem, iżby w obecnych okolicznościach bandera angielska powiewała na jego mieszkaniu. Nazajutrz Komendant placu, z orszakiem oficerów, udał się na jeden z wojennych okrętów francuzkich i wywiesił tam banderę angielską niżéj od wszystkich, to jest na równi z pokładem okrętowym. Tegoż dnia Konsul angielski zażądał pasportu i wyjechał z Bajonny.

— Minister prac publicznych powrócił tu ze swéj podróży, odbytéj dla obejrzenia ulepszeń kolei północnéj. Marszałek Soult spodziewany jest tu około połowy bieżącego miesiąca.

— Trzy wielkie rolnicze osady założone być mają przez zakon Trapistów w Guadalupie, Martinice i Kayennie.

Anglia.
Londyn, 3 listopada.

Wyjazd Królowéj, dla odwiedzenia Xięcia Norfolk w Arundel-Castle, odłożony został do dnia 1-go grudnia.

— Onegdajsze postanowienia Rady Tajnéj, względem odroczenia Parlamentu do d. 12 stycznia i nie otworzenia portów dla wolnego zupełnie dowozu zboża z zagranicy, są dziś przedmiotem uwag tutejszych dzienników. W ogólności wszystkie prawie nic przeciw temu do zarzucenia nie mają. *Times* zaś pochwala oba te postanowienia, twierdząc, iż zwołanie Parlamentu w teraźniejszych okolicznościach, przeciwiłoby się właśnie celowi, w jakim miało nastąpić; to jest, zaszkodziłoby więcéj niż pomogło Irlandyi, odwołując z niéj znaczną liczbę Reprezentantów, których wpływ i obecność w hrabstwach, przyczynić się może najwięcéj do utrzymania spokojności. Co do kwestyi otworzenia portów, *Times* twierdzi, że obawy o przyszły niedostatek są nazbyt przesadzone, i że Anglia nie potrzebuje uciekać się aż do takich środków, aby się zaopatrzyć w dostateczne zapasy żywności.

— W *Morning-Chronicle* czytamy: Z Irlandyi znowu smutne nadchodzą nowiny. Za zbliżeniem się zimy, która już daje uczuć swą ostrość, powiększają się obawy. Rząd niema sobie nic do wyrzucenia, czyni wszystko co tylko jest w jego mocy; ale na nieszczęście środki jego są bardzo szczupłe. Dopóki zaprojektowane roboty nie wejdą całkiem w wykonanie, co przy teraźniejszéj porze bardzo jest trudném, żadnéj stałej ulgi spodziewać się nie można. Z wielu stron nadchodzą wiadomości o różnych przypadkach śmierci, w skutek głodu. Dziwić się przeto nie można gwałtownym rabunkom żywności, o jakich także z róznych miejsc donoszą.

— W dziennikach Londyńskich czytamy: „Anglicy założyli właśnie nową osadę na wyspie Pulo Labuan, punkcie środkowym między Chinami i Japonią. Ta okoliczność, która prawie niepostrzeżenie nastąpiła, wzbudza teraz wielki interess przez objawienia, jakie nam czyni *Times*, o ważności téj nowéj osady na przyszłość, przeznaczonéj, podług niego, na skład obszernego handlu, tak z Japonią jak i Królewstwem Siam, z Kochinchiną i innemi azyatyckiemi krajami, z któremi dotąd same Chiny z wyłączeniem Europejczyków, handel prowadziły.

Szwajcarya.
Kanton Lucernski.

Tutejszy rząd zawiadomił wszystkie inne rządy Związku Szwajcarskiego, że nie uznaje ani tak zwanego tymczasowego rządu, zaprowadzonego w Genewie w skutek powstania 7 i 8 października, ani urzędników którzy będą mianowani w czasie nowych wyborów, nielegalnie od-

боровъ, незаконно произведенныхъ революціоннымъ начальствомъ. Въ заключеніе Луцернское Правительство изъявляетъ твердую увѣренность, что всѣ члены Союза, любящіе порядокъ, послѣдуютъ его примѣру.

Италія.

Римъ, 22 *Октября*.

Не смотря на то, что вчера по утру небо было покрыто тучами и угрожало дождемъ, однако тысячи народа отправились въ Фраскати, куда въ 8 часовъ утра выѣхалъ Папа со свитою, и прибывъ на мѣсто, привѣтствуемъ былъ на большой площади передъ городомъ, громомъ пушечныхъ выстрѣловъ и радостными восклицаніями собравшагося со всѣхъ сторонъ народа. Подъ прекрасною тріумфальною аркою, сооруженною въ готическо византійскомъ вкусѣ, окруженною гирляндами изъ цвѣтовъ и листьевъ, собрались городскія власти, встрѣтившія Папу, и вручили ему ключи города. На каѳедральной площади воздвигнута была колонна съ приличными надписями, а всѣ домы великолѣпно были украшены коврами, цвѣтами, изображеніями и знаменами. У входа въ каѳедру, Его Святѣйшество встрѣченъ былъ мѣстнымъ епископомъ, кардиналомъ Маттеи, со всѣмъ причтомъ. Послѣ окончанія св. Литургіи, Папа благоставилъ народъ, изъ устроенной при церкви ложи. Мы видѣли старцевъ, проливавшихъ слезы, и на колѣняхъ благодарившихъ Бога за то, что Онъ удостоилъ ихъ передъ кончиною насладиться лицезрѣніемъ обожаемаго монарха страны и верховнаго архипастыря церкви. За симъ Папа отправился, при громогласныхъ неумолкаемыхъ восклицаніяхъ народа, въ семинарію и епископскій дворецъ; посѣтилъ одинъ женскій монастырь, а оттуда ѣздилъ въ камендульскій монастырь, лежащій на горѣ, гдѣ и имѣлъ обѣденный столъ. По полудни прибылъ обратно въ Фраскати и посѣтилъ бельведерскую виллу, гдѣ принимаемъ былъ владѣльцемъ, герцогомъ Боргезе Альдобранди. Повсюду на пути выражаемъ былъ восторгъ какъ поселянами такъ и городскими жителями. При общихъ благословеніяхъ всего собравшагося народа, Его Святѣйшество возвратился вечеромъ въ Римъ, гдѣ вся дорога до воротъ, и оттуда до самаго дворца, была покрыта повозками и экипажами, въ два ряда, и со всѣхъ сторонъ раздавались единодушныя восклицанія радости и сердечнаго умиленія. Тотчасъ по прибытіи въ Квиринальъ, Пій IX вышелъ на балконъ, чтобы благословить ожидавшій народъ. Въ ту же минуту густой уже вечерній мракъ, внезапно превратится въ ясный день посредствомъ многочисленныхъ китайскихъ огней, зажженныхъ на разныхъ мѣстахъ площади.

— Во время поѣздки въ Тиволи, Его Святѣйшество почтилъ также своимъ посѣщеніемъ большой желѣзный заводъ на развалинахъ Меценатовой виллы построенный. При входѣ въ литейное отдѣленіе, владѣльцы завода, въ память посѣщенія Пія IX, соорудили арку изъ литаго желѣза. Его Святѣйшество изъявилъ свое полное удовольствіе за отличное устройство и порядокъ, найденные имъ во всѣхъ частяхъ завода.

— Говорятъ, что Папа поручилъ комитету желѣзныхъ дорогъ обнародовать немедленно направленіе сихъ дорогъ въ церковной области.

— По повелѣнію Папы, не дозволено нищимъ шататься по улицамъ. Здѣшніе уроженцы пересылаются въ свои общины, а иностранцевъ высылаютъ за границу. Римскіе нищіе будутъ помѣщены въ богоугодныхъ заведеніяхъ, которыхъ такъ много въ Римѣ.

21 Октября.

На дняхъ прибылъ сюда Императорско-Россійскій Дѣйствительный Статскій Совѣтникъ Губе.

— Монсиньоръ Бофонди, аудиторъ и деканъ *Sacrae Rotae*, выѣхалъ третьяго дня отсюда въ Равенну. Полагаютъ, что онъ назначенъ тамошнимъ легатомъ. Прелатъ сей извѣстенъ какъ отличный законовѣдецъ.

— Въ письмѣ, полученномъ вчера здѣсь изъ Мессины, сообщаютъ извѣстіе о несчастіи, постигшемъ одну изъ прекраснѣйшихъ и плодоноснѣйшихъ странъ Сициліи, и увеличившемъ бѣдствіе, причиненное въ этой странѣ засухою минувшаго лѣта. 30 Сентября ввечеру, черныя тучи покрыли небо и внезапно разразился такой проливный дождь, что отъ него и отъ разлившихся двухъ рѣкъ: Мери и Лучи, все пространство на протяженіи 30 миль, въ нѣсколько ча-

bytych przez zwierzchność rewolucyjną. Naostatek, rząd Luceński wynurza mocne przekonanie, że i wszystkie inne Kantony Związku, miłujący porządek, pójdą za jego przykładem.

Włochy.

Rzym, 22 *października*.

Chociaż wczorajszego poranku niebo było okryte chmurami i groziło deszczem, tysiące jednak ludzi udało się powozami do Frascati, gdzie o godzinie 8 z rana wyjechał Papież z orszakiem, i przybywszy na miejsce, powitany był na wielkim placu przed miastem, gromem działi radośnemi okrzykami ze wszech stron zgromadzonego ludu. Pod gustownym łukiem tryumfalnym, zbudowanym w stylu gotycko-byzantyńskim, i otoczonym girlandami z liści i kwiatów, zgromadziła się władza miejska, która spotkała Papieża podając mu klucze od miasta. Na placu przed katedrą wzniesiony był obelisk ze stosownemi napisami, a wszystkie domy ozdobione wspaniale kobiercami, kwiatami, godłami i chorągwiami. Przed kościołem powitany został Ojciec św. przez miejscowego Biskupa, Kardynała Mattei i kapitułę katedralną; po odbytém zaś w kościele nabożeństwie, udzielił ludowi z wystawionéj przed kościołem loży, błogosławieństwo apostolskie. Widzieliśmy starych ludzi płaczących jak dzieci, i na kolanach dziękujących Bogu, że im dozwolił oglądać przed śmiercią oblicze ukochanego Władzcy i Świętego Ojca Kościoła. Następnie udał się Papież, śród nieustannych okrzyków ludu, do Seminaryum i do pałacu Biskupa; odwiedził jeden klasztor żeński, a ztamtąd pojechał do położonego na górze klasztoru Kamedułów, gdzie też na obiedzie pozostał. Po południu wrócił do Frascati, i zwiedził willę Belvedere, gdzie go przyjmował właściciel, Xiąże Borghese Aldobrandi. Wszędzie po drodze objawiał się tenże sam zapał, tak włościan jako i miejskich mieszkańców. Śród ogólnego błogosławieństwa wszystkich, Ojciec św. wrócił wieczorem do Rzymu, gdzie cała droga aż do bramy, i ztamtąd aż do rezydencyi jego, okryta była powozami we dwa rzędy, a ze wszystkich ust wznosiły się jednogłośne okrzyki radości i powitania. Natychmiast po przybyciu do Kwirynalu, Pius IX ukazał się na balkonie, dla udzielenia błogosławieństwa oczekującemu ludowi. W tejże chwili, gęsty już zmrok wieczorny zamieniony nagle został w jasny dzień przez liczne ognie bengalskie, zapalone w różnych stronach placu.

— W czasie przejażdżki odbytéj poprzednio do Tivoli, zaszczycił także Ojciec św. obecnością swoją wielkie huty żelazne, założone na zwaliskach willi Mecenasa. Przy wejściu Jego Świątobliwości do giserni, właściciele kazali na wieczną pamiątkę jego odwiedzin ulać łuk z lanego żelaza. Papież oglądał wszystkie szczegóły tego wielkiego zakładu i właścicielom jego oświadczył zupełne swoje zadowolenie.

— Mówią, że Ojciec św. polecił kommissyi dróg żelaznych, aby niezwłócznie ogłosiła projekt kierunku tychże dróg w państwie kościelném.

— Według rozkazu Jego Świętobliwości, nie wolno będzie żebrakom znajdować się na ulicy; urodzeni w kraju mają być odesłani do gmin właściwych, zagraniczni zaś wydaleni z kraju. Żebracy Rzymscy mają być umieszczeni w dobroczynnych zakładach, tak licznych w stolicy Chrześciaństwa.

Dnia 24 października.

Przed kilku dniami przybył tu Cesarsko Rossyjski Rzeczywisty Radzca Stanu Hube.

— Monsignor Bofondi, audytor i dziekan *Sacrae Rotae*, został onegdaj wysłany stąd do Rawenny. Sądzą powszechnie, że go rząd przeznaczył na Legata tamtejszego. Prałat ten ma wziętość znakomitego prawnika.

— Otrzymany tu wczoraj list z Messyny zawiera wiadomość o nieszczęściu, jakie dotknęło niedawno jednę z najpiękniejszych i najżyźniejszych okolic Sycylii i powiększyło nędzę, zrządzoną już w tym kraju przez posuchę upłynionego lata. Dnia 30 września wieczorem, niebo powlokło się czarnemi chmurami, i nagle lunął deszcz tak ulewny, iż tak przezeń, jako też przez wystąpienie z koryta dwóch rzek: Meri i Luci, w przeciągu kilku godzin, cała przestrzeń, w rozciągłości 30 mil włoskich została zalaną.

совъ, совершенно было залито водою. Чрезвычайно много домовъ и другихъ зданій было разрушено водою, крѣпчайшія деревья переломаны, и вся страна, нѣкогда цвѣтущая, превращена въ болото. Сколько до сихъ поръ извѣстно, болѣе двухъ сотъ человѣкъ сдѣлались жертвою наводненія. Вредъ, причиненный несчастнымъ жителямъ этимъ ужаснымъ наводненіемъ, простирается по крайней мѣрѣ до 400,000 скуди.

— Изъ Павіи отъ 20-го числа сообщаютъ, что отъ проливныхъ дождей провинція Павія и Лоди затоплены водою. Рѣки Тичино и По поднялись до самой значительной въ настоящемъ вѣкѣ высоты. Всѣ окрестные тракты и проселочныя дороги, стоятъ подъ водою, а снесенные мосты и прорванныя плотины прекратили надолго сообщеніе.

Wzburzone nurty wody uniosły lub obaliły nadzwyczajne mnóstwo domów mieszkalnych i innych zabudowań, powyrywały z korzeniami największe drzewa, i całą okolicę zamieniły w bagno. Przeszło 200 ludzi, o ile dotąd wiadomo, stało się ofiarą rozhukanego żywiołu. Szkody poniesione przez nieszczęśliwych mieszkańców, wynoszą przynajmniej 400,000 skudów.

— Z Pawii donoszą pod d. 20 b. m., że w skutku ulewnych deszczów prowincye Pawii i Lodi, zalane zostały wodą. Rzeki Ticino i Po wezbrały do największéj w tym wieku wysokości. Wszystkie okoliczne gościńce i drogi stoją pod wodą, a przez zerwanie mostów i grobel, związki na długo przerwane zostały.

Португалія.

Лиссабонъ, 19 Октября.

Въ *Diario do Goberno* опять сообщаютъ сегодня нѣсколько Королевскихъ декретовъ. Первымъ изъ нихъ возстановляется уничтоженное званіе генералиссимуса всей Португальской арміи, и должность сія возлагается на Короля Фердинанда. Вторымъ декретомъ пожалованъ Наслѣдному Принцу Дону Педро до Алкантара почетный титулъ полковника гренадерскаго полка Королевы. Третьимъ декретомъ Маркизъ Салданья назначенъ начальникомъ главнаго штаба всей арміи. Четвертымъ предписывается сформировать новый пѣхотный баталіонъ подъ названіемъ волонтеровъ Королевы. Онъ будетъ состоять изъ находящихся въ Лиссабонѣ офицеровъ, принадлежащихъ къ четвертому корпусу арміи. Пятый декретъ касается мѣръ, для отвращенія, по возможности, господствующаго недостатка въ звонкой монетѣ при ежедневныхъ оборотахъ. Съ этою цѣлію повелѣно здѣшнему Королевскому монетному двору выбить сколь можно болѣе мѣдной монеты. Наконецъ шестымъ декретомъ Принцъ Лудовикъ Филиппъ, Герцогъ Опортскій, пожалованъ въ гардемарины.

— Въ *Journal des Débats*, отъ 31 Октября пишутъ: „Извѣстія изъ Португаліи простираются по 19-е число. Положеніе этой несчастной страны почти все то же. Въ *Diario do Goberno* обнародованъ адрессъ Опортской юнты Королевѣ. Въ этомъ адресѣ, написанномъ въ умѣренныхъ и почтительныхъ выраженіяхъ, просятъ распущенія Министерства Сальданьи, какъ единственнаго средства къ предохраненію страны отъ междоусобной войны. Президентъ юнты, Генералъ дасъ Антасъ, написалъ письмо къ Королевѣ, въ которомъ онъ увѣряетъ ее въ своей вѣрности.— Сей поступокъ Генерала дасъ Антаса возбудилъ надежду на примиреніе между нынѣшнимъ Правительствомъ и главами инсуррекціи.— Между тѣмъ Министерство продолжаетъ принимать самыя рѣшительныя мѣры къ вооруженію жителей и къ приведенію Лиссабона въ оборонительное состояніе. Поспѣшно исправляютъ старыя укрѣпленія, построенныя при Донъ Мигелѣ, и набираютъ въ новые полки всѣхъ жителей, способныхъ носить оружіе. Говорятъ, Королева обнаруживаетъ большую рѣшительность. Она отдала всѣхъ лошадей изъ своихъ конюшень въ кавалерійскіе полки или въ артиллерійскія баттареи, оставивъ для своего употребленія только одну пару. Сверхъ того взяты всѣ лошади и лошаки частныхъ лицъ.— Опасность нынѣшнихъ обстоятельствъ увеличивается печальнымъ положеніемъ финансовъ и торговли. При отправленіи этихъ тревожныхъ извѣстій, Лиссабонъ былъ спокоенъ, но, кажется, нѣсколько баталіоновъ мятежниковъ шли на столицу. Сообщаютъ также, что всѣ пароходы, принадлежащіе частнымъ компаніямъ, перешли въ распоряженіе Опортской юнты. Важныя крѣпости, каковы — Брага и Коимбра, присоединились къ этому движенію, которое быстро распространяется въ сѣверныхъ провинціяхъ. Въ Коимбрѣ начальствуетъ инсуррекціею Маркизъ Луле, супругъ Инфантины Донны Анны.

Portugalia.

Lizbona, 19 października.

Diario do Goberno zawiera dziś kilka dekretów Królowéj: 1) przywraca zniesioną godność Generalissimusa (Naczelnego wodza) całéj armii portugalskiéj; 2) udziela następcy tronu, Don Pedro de Alcantara, honorowy stopień Półkownika półku grenadyerów Królowéj; 3) mianuje Margrabiego Saldanha, szefem sztabu głównego całéj armii; 4) zaleca utworzenie nowego batalionu piechoty pod tyt. ochotników Królowéj. Ma on być utworzony z obecnych w Lizbonie oficerów, należących do 4-go korpusu armii; 5) zarządza środki dla zaradzenia panującemu niedostatkowi gotówki w codziennych stosunkach handlowych. W tym celu postanowioném zostało, aby tutejsza mennica kazała wybić ile możności jak największą ilość monety miedzianéj; 6) nareście dekret mianuje Królewicza Ludwika Filipa, Xięcia d'Oporto, Inspektorem marynarki.

— W *Journal des Débats* pod d. 31 października piszą: „Wiadomości z Portugalii dochodzą do 19-go października. Stan téj nieszczęśliwéj krainy nie uległ żadnéj zmianie. W *Diario do Goberno* ogłoszono adress Junty Oportskiéj do Królowéj. W adressie tym, ułożonym w wyrazach umiarkowanych i pełnych uszanowania, powstańcy proszą o rozwiązanie gabinetu Saldanhy, jako o jedyny środek zapobieżenia wojnie domowéj. Prezes Junty, Jenerał das Antas, napisał oprócz tego prywatny list do Królowéj, w którym zapewnia ją o swojéj wierności. Krok ten Jenerała das Antas obudza nadzieję, że naczelnicy powstania radziby pojednać się z rządem obecnym. Tymczasem gabinet przedsiębierze ciągle energiczne środki celem uzbrojenia mieszkańców i postawienia Lizbony w stanie obronnym. Z pośpiechem naprawują stare warownie, wzniesione za Don Miguela, i zaciągają do nowych półków wszystkich mieszkańców zdatnych do noszenia broni. Mówią, że Królowa ze swojéj strony okazuje wielką moc charakteru. Kazała oddać pod jazdę lub artylleryą wszystkie konie ze swoich stajen, zostawiwszy jedną tylko parę dla siebie. Prócz tego zabrano wszystkie konie i muły u osób prywatnych. Do powiększenia niebezpieczeństwa obecnych okoliczności przyczynia się jeszcze smutny stan skarbu i handlu.— Przy odejściu tych niepokojących wiadomości, Lizbona była spokojna; ale zdaje się, że kilka batalionów powstańców zbliża się ku stolicy. Donoszą także, że wszystkie parostatki, do prywatnych kompanii należące, przeszły dobrowolnie pod rozkazy Junty w Oporto. Główne twierdze: Braga i Koimbra, oświadczyły się za stroną powstania, które szybkie czyni postępy w północnych prowincyach. W Koimbrze przywodzi powstaniu Markiz Loulé, małżonek Infantki Donny Anny, rodzonéj ciotki Królowéj.

ВИЛЬНА, въ Тип. Θ. Глюксберга — Печ. позвол. 12-го Ноября 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ.*